

Revtepeno
Poprijeta Devica Marija

VI letni tescal. 8 st

1910 AUGUSTI.

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebanos vu Bogojini.

Vszebina.

Bg : Miloscse szi puna	225
S. I. : Verni pasztér	229
P. : Delo modr. zsené	233
S. I. : Postúj Sztarise	235
D. : Máli dár, velko placilo	242
P. : Plemenito szrcé	244
Bassa Ivan : Szvéti Ambrus	249
D. : Marija resitelica	252

Drobis — posta.

**Ki ne dobro, ki je vecs, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
pláعاتi, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po vecskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok pláعاتajo!**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
kl(szamosztanaostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.**

NEVTEPENŐ POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszecs. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Miloscse szí puna.

Tak estémo v evangeliumi, ka szí je bl. D. Maria „premlálava“ od recsih angelovih. Premislálava je ár je vu szvojoj poniznoszti ne mogla szebé na tak viszoko delo pozváno drzsati, pa szí je premlálava, jeli je to, ka csúje, zaisztino vera nasa od Boga dána.

„Za sztolec modroszti“ jo zovémo v litaniji, za takso, stera je puna znánja bozsih dugovánj. Pa rávno za toga volo szí premisláva ona, ár dobro zná, ka hűdi dűh do-sztakrát z tem zapela národe i poszamezno dűso, ka sze vu podobo angela oblecse ino na meszto lázsi pravico gucsi, ali koncsi tak gucsi, naj njemi verjejo.

Záto zpitávle ona angela, naj bi vidla, jeli de njegov odgovor szpodoben recsám. prorokov ino právoj veri. Pa kda je csűla recsi angelove, je zarazmela, ka je delo od Bogá, ino sze je podvrgla bozsoj voli.

Je szpametnoszt, stera je potrebna za vervajocsega krscsenika, stera ob prvim od zrele pámeti tanács proszi, naj sze prepricsa od pravicsnoszti bozsega nazvesztsávanja, stera száma szebé przilili vervati ona, ka je Bog nazveszto ino nasa szvéta vera vcsi.

Nám je ne zsmetno vervati, ár nam Bog szam dao szvojo pravico ino jo je potrdo tak mocsno, ka szo iz vszeh národov millione vervale njoj. Kde pa Bog szám szvedocsi, dam dvojnoszt meszta ne ima.

„Ne vervajte vszákomi dűhi“, pise szv. János apostol (1. 4. 1.) Ne sz zmemo drűgo vervati na Boga i dűso gledocs, kak stera nam je Bog nazveszto. Bog je pa szvojo szv. matercérkev posztavo, naj nam glászi pravico, kak za „szteber i zmosznozst pravice.“ (I. Tim. 3., 15).

Szkrbo sze je Bog za to, naj mámo priliko vsza ona szpoznati, stera je on nazveszto. Za to mí lehko tak gucsimo, kak je szv. Pavel apostol pravo: „prokleti naj bo. csi bi li angeo iz nebész bio“, (gal. 1, 8, 9.), ne imam z njim nikaj, ki me scsé kaj drűgoga navcsiti, kaj naszprotnoga onomi, stero je Bog szám nam naznánje dao.

Jasz verjem ona, stera szv. maticérkev vcsi, ár je njéno vcsenjé od Boga dáno nam. Bole isztinszkoga, bole gvűsnoga pa ne na szveti nikaj, kak je od Bogá nazvesztsena pravica.

Vu tom sze jesz rávno tak ne morem vkaniti, kak

sze Bog ne more vkaniti pa tūdi mené prekaniti, kda mi szvojo pravico nazvesztsáva.

Brezpametnoszt je vszakojaeski kaj vervati, stero je ne zadoszta potrdjeno pred nami. Tak brezpametno verjejo poganje pa vnogi krscesenicje szvoje satringe pa betezsne pámeti lūdih szlepa videnja; nego vervati glász szv. mate-recérkve je modro delo, ár je njéno vero Bog z jezerimi csūdami dūsevnimi i telovnimi potrdo.

Z mocsnov verov vervati bozse nazvesztsávanje je rávno telko, kak tálnik biti bozse neprekanjenoszti. Ki Bogi verje, sze prekaniti ne more, kak sze ne more Bog szám.

Kak lepo, kak velicsánszko delo je: brezi prekanjenoszti znati Bogá, od bozsega bivstva, od bozse nature! Kak velko delo je, neprekanjlivo znati námen szvojega zemelszkoga zsitka, poznati szvoj szledjen cio ino szvojo zvézo ino prikapcsenoszt z Bogom! Kak genlivo je za szrce, ka ono neprekanjeno zná, ka more vervati, vu kom sze vūpati, ka lūbiti, naj sze Bogi dopádne i zvelicsa.

Kak blázseni szmo mi vu nasoj szvétoj veri, ka szmo nikak ne vu dvojnoszti vu tom, ka je nájbole potrebno csloveki. Ka brezi dvojnoszti lahko obdelávamo nase zvelicsanje ino vszikhár lahko známo pri szvetloszti nase vere, jeli szmo na právoj poti, ali pa ne.

Goszpodne Bozse? Z popunim szrcem sze ti zahválím za to tvojo velko dobroto, ka szi mi dao mījoscsó práve vere, stera mi szveti po potáj mojega zsvljenja.

„Znám jasz“, právi szveti Pavel apostol, pa jasz z njim i „Znám jasz, komi szam vervao.“ (2. Tim. 1, 12.)

Verszke pravice szi premisliti, tak premisliti, kak szi je bl. D. Maria premislila, je ne greh, niti kvár za dūso; ki szi tak premisláva od vere i njénih pravic, on sze potrdi vu njoj.

Szo, ki verszke pravice záto prezsvajajo, naj bi je lezej zavrzsti mogli, ali za szebe bole pripravno tolmacsiti.

Táksi ne imajo nakanenja szpoznati, bole szpoznati pravico, nego zroke iscsejo szamo, kak bi mogli njim tesko pravico zavrzsti i dužse proti njoj zsveti. Nescsejo verovati, nej za volo pravice, nego za volo iz njé zhájajocse zapovedi. Vnogi-vnogi, csi bi pitao szebé, kda je zacsno dvojiti vu szvojoj veri, bi mogošo szpoznati, ka te, kda je zse globoko szpadno vu jákoszti.

„Blázseni szo csisztoša szrca, ár bodo vidili Bogá“. (Mát. 5, 8.) Tak právi Szv. Düh Bog. Za to je ne csüda, csi ne vidi Bogá, ki je zamázanoga szrca. Nancs ga nescse viditi, ár sze ga boji.

Vere moje ne dam, kak je ne dála bl. D. Maria. Edna je moja vera, edno zvelicsanje. Predcelim szvetom vadlújem do szlednje kaplice moje krvi, ka szam jasz túdi dete, scsém biti verno dete szv. materecérkve, práve námestznice bozse na zemli. Szledjen zdihláj mojega zsitka, szledjen vdárec mojga szrca naj glászi, ka verjem, vsza, nikaj vecs i nikaj menje, kak mi szv. maticérkev naprejdáva.

Bg.

Verni pasztér.

Pred nisternimi leti je priseo na faro blūzi Parizsa novi zsupnik. Szvoje dni sze je zdrūzso vojszki spanszkoga krála Karla, ali ár je bio ranjen, je zapūszto bojiscse, pa je sztopo v tiho armado, ki sze bojūje za lepo vecsno domovino. Zevszov dūsov i z vszemi mocsmi szlaboga tela sze je vdál szvojemi novomi pozvánji.

Gda je dnéve Goszpodove sztopo na predganico, sztáo je kak voják, prédgao je pretreszlivo i dūhovito. Lūdje szo ga radi meli i ga postūvali, pozdrávlali, csi szo ga zaglédali. Naszkori je bio deci ocsa, odrászlim vzor, to-lazsni neszrecsnim, podpora szlabotnim, dobrotnik sziro-mákom, betezsni kom angeo i vszem prijáteo.

Le nikaj ga je tiscsalo.

Blūzi vészi je sztála hizsa v prosztor nom ogradi. Vnjoj je prebivao sztári poszvetnják, ki je vido doszta szvetá za volo razlicsni okolscsin, na zádnye kak voják, dokecs sze ne naszelo tū, da bi v tisini prezsivo sztára leta. Szesztra dovica njemi je vértivala.

Te mozski je bio vzrok mnoge trpke vōre zsupniki. Bio je záto miren, dobroszrcsen, ali scse niscse ga ne vido v cérkvi, tem menje v szpovednici. Nigda je celo jávno v zaszmej csteo szvéte recsi. Od tiszto ga vrémena kak sze je pripelao novi zsupnik na farov, sze je pa

ogibao taksi recsi z postüvanja do zsupnika, ki ga je moesno postüvao, ali szvojih nazorov od vere ne szpremeno, esi rávno ga napelavao zsupnik v pogovori vecs krát na to.

Ali osztao je mrzeo kak kamen. I to je zsupnika bolelo, zakaj zsao njemi je bilo za to düso.

Ovak je pa bio zsupnik, kak je povedano popolnoma szrecesen, i delao je kak rázumen i veszten vrtnár, ki szkrbi za vszako poszamezno cvetlico.

Ali ne dugo. Vola je bila isztinszko dobra, ali telo je bilo betezsno. Gda je prislo pálik szprotolétje i je vsze ozelenelo, ozsivelo i sze razcvetelo je zsupnik popolnoma obnemogeo i sze je zacsno pripravlati na szmrt.

Nisteren dén pozové k szebi tislara. Tislar pride i kúsne zsupniki roko, rekocsi „Kapa bi radi, csaszti goszpod?“ Zsupnik je szedo szlab v naszlonjácsi. Csarni kondraszti vlaszovje szo njemi plavalí okoli viszokoga esela, veliko jaszno oko njemi je zsarelo, lice njemi je bilo prepadnjeno, blede kak mirajocsemi. Dáo je tislari szúho belo roko, pa ga je szmejocs pitao: „Drághi moj, ali máte kaj hrasztovih blánj?“ „O níkelko jih zse bo, zse, zakaj pitate?“ Zsupnik je gori sztano, sztopo k szteni i v zdignivsi roko nad glavo, je zasztavo prszt na zidi.

„Tü potegnite linijo, pa zmerite to viszokoszt.“

Tislar je osztrmo. „Csaszti goszpod! Pa denok venda ne miszlite . . .?“ „Zmerite viszokoszt!“

Tislar je zeo merilo, pa zmero eden meter 87 centimetrov. „Teda napravite mi tak dugo trügo. Lehko je tüdi dugsa, okrog dvá metra.“ „Ali, goszpod . . .“ „I no! Ka ne vidite, da szan dozoro zato pred vrémenom, ali dozoro venda le? Morem sze brigati za poszlédnjo poszteo.“ Tislar je so sz kuznimi ocsmi domo.

Na to je piszao goszpod zsupnik za dühovnika — pomocsnika. Dühovnik je priseo. Zsupnik ga je predsztavo farnikom, pa v cérkvi szlovo zéo od njih.

I gda je drevje zelenelo, je lezsao zsupnik na poszteli i dühovnik — pomocsnik je sztopao z cérkvi z Nájszvetesim k zsupniki. Okoli zsupnika sze je vsze trlo lüsztvo, Szamo zsupnik je mirno lezsao pa molo. Gda je pa bio previden sz szvetimi zakramenti za mirajocse, sze je zgledno po trügi, stero szo prineszli na njegovo zapoved v hizso, pregnjeno z mrtvecskim prtom i sepetao:

„Zdaj lahko szpüsztis szvojega szlüzsabnika, Goszpod!“ Ali Goszpod ga scse ne odpüszto; ár njegova vera scse ne prisla. Zmracsilo sze je, na nebi szo miglale zvezde, zazvonilo je Zdravo Marijo. Zsupnik je vedno mirno lezsao i molo.. Dekla je sztála pri zglavniki i njemi dvorila. Blizsalo sze je polnocsi. Zdaj pridrdra kocsija pred farov i zvonec sze oglaszti nad dverami. Dekla otré. V hizso sztopi nemesnjákova szesztra vsza zajokana i szpádne polek posztele na kolena.

Zsupnik njoj dá právo roko i pita:

„Zakaj jocsete?“ „Ah, csaszttiti goszpod! Brat je na nágloma z betezsao, na szmrtnoj poszteli je, ali niscse ga ne pregovori da bi sze dáó szpovedati — kak vi Cszasztiti goszpod.“

Zsupnik zdehne i szklene roke. Zan csasz zpregovori: „Vej je tü novi goszpod.“ Szesztra od kimle: „Toga nebi poznao i ne poszlüsao — zuabiti bi ga scse szplodo.“

Zsupnik obrné ocsi v raszpela na szteno pa zasepecse: „Moj Bog szamo scse to nocs!“ i poglédne dekló: „Pozovite goszpada kaplána!“ Mládi dühovnik naszkori pride. „Ite v cérkev,“ právi zsupnik, „pa prineszite eszi Najszveteise, va sla vküper k betezsniki.“

„Oblecite me, je pravo dekli. Mládi dühovnik i dekla szta osztrmela.“ „Mené zové duzsnoszt!“

Dekla i dühovnik pomocsnik bogata. I zsupniki je bilo malo bolše, Betezsno mirajocse telo sze je pokorilo dühi. Djáli szo ga na voz i dühovni pajdás sz Szvesztvami mirajocsih széde k njemi.

Majnikova nocs je bila lepa i topla. Vizzoko tam gori je miglal „veliki voz.“ Zsupnik je otpro ocsi vnjega i sepetao: „Mili Jezus, scse toga naj ti resim! . . . Szalve Regina! . . .“

Pripelajo sze pred hizso. Zsupnika zdignejo sz kocsije i ga vodijo k mirajocsemi. Pred njim sztopa kaplán z Najszveteisim. Gda pa betezsniak zacsüje zvoncsek, oszupre i zaglédne v hizso sztopiti mládoga dühovnika oszorno pita: „Ka bi radi eti?“ Áli dveri sze scse bole otréjo i v hizso sztopi mirajocsi düsni pasztér, drzsao sze je za dvá mozska.

Plemenitás ali sztári (voják) sze presztrási i zacsüdeno gléda v zsupnikk. „Ka, Vi szte, goszpod zsupnik!“

nikak zmesano pita. „Prijáteo csüo szan da mirate.“ Odkrito szrcšno pripomni zšupnik. „Tüdi zmenov je pri krájih. Ali nescsete kak dober prijateo nasztopiti zmenov pot zsalüvanja?“

Plemenitás, poveszi glavo i sze zamiszli, potom pa migne pričsujocsim, náj idejo iz hizse. Osztala szta dugo szamá notri i gda lüdje pridejo v hizso, vidiyo kapiána szkuznoga zšupnika pa veszeloga. Mládi dühovnik podeli plemenitätsi szvesztva za mirajocse. Nato pa prime sztári zšupnik betezsnika za roko i dugo szí gledata z oko v ocsi. Junastvo mirajocsega zšupnika tak gene sztarca, daje küšno dühovniki roko. Ka nebi ovak nigdár vesino Goszpod zšupnik ga küsne nacseli i zeme szlovo: „Na videnje!“

Poszadili szo ga na voz szlab je szedo i gledao vedro nebo. Gledao je „veliki voz,“ sztao je zse nad zapádom. „Zágen csasz je bio“ zasepecse goszpod zšupnik szvojemi pajdási. „Gledajte! Veliki voz zapáda i moja pot je tüdi pred dverami vecsnoszti.“

Mrzeo ütásnji zrák je zavio, skorjancseki szo sze szpevanjom zdigavali proti szivim visávam i ütásnja zorja sze je prikazála na iz hodi. Prisla szta do farofa zdignoli szo zšupnika, i ga odneszli na poszteo.

Zšupnik je gledao po trügi, pa zasepetao „Oprite okno, prizsgite szvecse i Vi, goszpod pajdás, molite za mirajocse!“ Dühovnik je zacšno moliti zšupnik je tüo molo szklenjenimi rokáni za njim. Ütásnji veter je pihao v hizso i prinásao disáve jezero cvetlic i szpev jezero pevcev. Zdaj sze je zoszvetila kupla fárne cerkvi v prvih zsarki ütásnjega szunca, zsárek szrecse je raszveto lice csasztitoga dühovnika, ali mladi dühovnik je poklekno na kolena rekocs: „Proficisceré anima chřistiana de hoc mundo!“ — „Idi, düsa kršcsanszka sztoga szveta!“

Zvon je zazvolo, po vszoz fari szo sze lüdje krizsali i molili za mrtvoga zšupnika.

Plemenitás je ozdravo i scse dugo hodo na zšupnikov grob.

S. J.

Delo modre zsené.

Dvá vojaskiva csasztnika, sztáriva znánca, steriva szta obadvá pri ednom regementi szlüzsilá, szta sze szrécsalá na ceszti. Prvi je priseo rávno z cérkvi. „Ka je pa to — ga pita tiváris — da da ti, ki szí rávno tak voják, kak jaz, telkokrát ides v cérkev?“ „Kak je to?“ „To je zevszema proszto pa záto csüdno. V mojem verszkom zsvljenji sze je vsze szpremenilo i zrok tomi je predgar, steri je nigdár nej szpregovoró niti edne recsi cd szvéte vere; té predgar je — moja zsená. Bila je pobožsna i jaz szem jo zaisztino lübo, szam postüvao njéno globoko vero, csi rávno szam bio zevszema drügoga mislenja. Kak deklina je bila kotriga vecs pobožsnih bratovcsin i vszigdár sze mi je podpisüvala „Marijina hcsi“. Té podpiszek sze mi je vido malo csüden, a bio mi je po volí, csi rávno nevem zakaj. Kak zsená mi je zevszema pokorna, a osztála je, ka je bila: pobožsna, zveszta i vszigdár je rada hodila v cérkev nigdár pa nej szam zéo v pámet, da bi zavolo szvoje pobožsnoszti zanemárila szvoje dužsnoszti.

Malogda je právila kaj od Bogá, a da bi rada právila, to szam vido zs njénih ocsi. Csi szam po szvojoj sztároj navádi gda kaj božsnoga pravo ali opszüvao, je posztánola vsza bleđa i na lice njoj je pritekla szkuza; drügo nej delalá nikaj. Za krátek csasz me je pálik poglédnola prijazno i me je lübila escse bole. Nigdár mi je nej prá-

vila, da szam bozsen cslovek, a v njénoj blizsini szam sze csüto za velkoga gresnika. Gda szam nazocsi bio, ka je zaütra ali vecsér molila — i toga je nej zamüdila nigdár — te je bila vsza szpremenjena. Vecskrát szo prisle minote, gda bi szám rad poklekno tá k szvojoj zseni, da bi zs njov vréd molo, a moja preszvetlena mislenja szo me nazáj drzsala. Gda je prisla z cérkvi, gde je bila pri precsiscsávanji, te sze mi je vidla vsza zvisena. Gda je bila pri precsiscsávanji, te je bila poszebno veszéla i lepa, da sze mi je vidlo, da glédam angela. Znám, da szam njoj zavolo szvoje verszke nemárnoszti povzrocsó vnogo britko vöro, a ona nej nigdár to pokazala. I ovo ta po sesztih letaj nepretrgana predga me je szpreobrñola. Zazselo szam szí, da bi lübo Bogá, onoga dobroga Bogá, steroga lübi moja zsená, Bogá ki dá mocs zsvetü takse jákosztnó zsvlenje, kak je zsvé moja dobra zsená. Szkoro szám nevem, kak je vsze to prislo. Eden dén, gda je prisla od precsiscsávanja, szam njoj podáo roko i njoj velo: „Katalena, pelaj me k szvojemi szpovedniki!“ Mérno i veszélo i z szkuznatimi ocsmi me je obimñola i mi právila: „Oh, vej szam znála, ka de to tak; vej szam telko molila za tebe!“ I od toga csasza je vsze inacsi. Jasz hodim pogoszci v cérkev k szvétomi precsiscsávanji. Poicsi nasz ednok gori i bos vido, kak szrecsni i zadovolni szmo“. Tak je pripovedávao prvi császtnik.

Ali nebi bilo mogocse scse vnogo mozsov szpreobrñoti, csi bi meli tak pobozsne zsene? Vnoga zsená szí je pa száma kriva, da njoj mozs ne zsvé po krscsánszkom i nega mirá pri hizsi. Volo má znábiti dobro, pa nevej z mozsom prav ravnati. Z tihov potrplivosztjov i zgorécsóv molitvov bi vnoga zsenszka lejko odvrñola mozsá od pijanoszti i bi ga szprávila nazáj na právo pot, pa nej z bozsnimi recsmi i z kreganjom.

P.

Postüj szvoje sztarise.

Szin Gusztav je na konji mimo materé szam rad tak blüzi i hitro jahao, da je ceszte blato letelo v ocsi i po gvanti materi. Kaj taksega pa Bog brezi kastige ne nihá. Ednok pálik szin po sztároj návadi divja na konji, unimo materé, sze konj szplási i hüdodelnika tak mocno v blato vrzse, da szí je ного potro; vsze szvoje zsive dni je osztano plantavi i je hodo po kankaj. Pa tüdi ta ocsiveszna kastiga Bozsa ne decé pobolsala, scse vedno szta mater zsálila i szramotila. Gda je bila mera hüdobije puna, zadene nezahvalno deco zaszlüzsená kastiga Bozsa. Lagoja csij je mozsá dobila, steri je bio sztrasno lagoji i je szvojov zsenov tak hüdo delao, da szí zsiva hüdoba nebi mogla hüjsega zmiszliti. Priszilo jo je celo, da njemi je mogla pomágati, da szta plantavomi Gusztavi, njenomi brati poszili csemér dala. Szin, steri je szvojo mater szramotüo, je bio prisziljeni od szvojega szváka i lasztivne szesztre csemér piti, i ona, ki je mater szramotila, je sztála kak bratamorilka sz szvojim mozsom pred krvavov szodbov. Csi más

krscsánszko dete! scse sztarise zsive i szí jih do zdaj zsalo, idi hitro i proszi jih odpüscenje, zakaj z Bogom sze ne dá norcadelati. Ti pa bogolübnó dete! steri szí do zdaj szvoje sztarise postüvao, postüj jih sese pridocse vreme, da te Bog plácsa zse na tom szvejti z dugim i szrečspim zsvlepnjom, po szmrti pa zvecsni zvelicsanjom gori vu szvéti nebeszah. Da bos, krscsánszko dete! szvoje sztarise prav postüvao, njim mores tüdi vu vszem, ka ne proti Bozsim i cerkvenim zapovedam pokoren biti kak ti veli szv. Paveo, ki právi: „Deca bodite pokorni szvojim sztarisom vu vszeh recseh.“ Kolos, 3, 30. Bodi teda pokoren krscsánszki szin! szvojemi ocsi, ki ti veli: Ne hodi v szlabo pajdasijo, ne v krscsmo, na muziko ali pleszi; ne delaj znánja z drüгим szpolom! bodi v nocšnom vremeni domá, ali ti kaj drügoga ednako hasznovitoga veli. Bodi pokorna krscsánszka csij; gda ti tvoja szkrbna mati právijo: Bodi szramezsliva i ponizna vu gvanti; vszigdár pobožno moli, pogoszci szv. zakramente prejemaj; ogibli sze zapelivcov; ne hodi na muziko, ali ti kaj ednakoga potrebnoga preporacsajo. Csi scsés, krscsánszko dete! da tvoja pokorszcsina Bogi dopádne i sztarise razveszeli, bogaj jih vszigdár hitro i volno. Poszlühni szvoje sztarise na prvo recs i rezi mrmranja. Csi csakas tak dugo, da ti morejo edno recs dvakrát trikrát zapovedati, sze prvle csemeriti, ti sz sibov protijo ali celo te pszüjejo, prvle kak ides ali vcsinis, pa scse te szeli z csemerami i mrmranjom delas; csi szí za volo njüvoga zapovedávanja vesz lübleni dén na nje csemeren; jih szprijaznim okom ne poglednes, i njim lepe recsi ne voscsi, liki sze celo zsnjimi kregas; po taksem tvoja pokorszcsina sze ne dopádne Bogi, tüdi tvoje sztarise ne razveszeli. Hitro i zveszeljom bodi teda, krscsánszko dete! szvojim sztarisom vszigdár pokoren, i ne le te gda ti kaj lehkoga i prijetroga zapovejo, liki tüdi té, gda ti kaj bole tezsávnoga i neprijetnoga zapovejo.

Da bos krscsánszko dete! szvojim sztarisom z naglov

i volnov pokorscsinov vszigdár veszélje delao, szpomni sze vecskrat lepoga zgléda, zgléda pokorscsine dece do sztarisov, stero ti je nas Zvelicsiteo Jezus Krisztus dao. On je pomágao z veszéljom hraniteli Jozsefi pri teszanji. Prav lübeznivo je pomágao tüdi szvojoj materi precsisztoj Devici Mariji pri njenih opravilih. Szv. Vincencij Fereri pravi: Szveta Devica vzeme zajtra vres, da bi vodo prineszla, nato pribezsi dete Jezus, vzeme vres i právi: Jaz bom so.

Szvetnik pita: O Goszpod! zakaj opravlas tak nizko delo? I Jezus odgovori: Zato da, bodo gda mládi krscsenicje csüli, kak szan szvojim sztarisom podvoro, bodo tüdi oni pripravleni szvojim sztarisom pomágati i sze tüdi nájmensega dela szramovali ne bodo. Ka pa szí scse duzsno krscsánszko dete! szvojim sztarisom? Lübezen, i ne takso lubezen kak drüгим lüdem, liki za Bogom szí njim nájvékso lübezen duzsno. Da tüdi to duzsnozt bole szpoznas i v prihodnje bole volno szpolnújes i sze trdneje prepricsas, kok mocsno te vezse, ti scsém eto prigodbo naznaniti:

Prav nevolno dete je lezsalo v hüdoj zimi vsznegi, i nieden cslovek sze ga ne uszmilo, csi bi scse nikelko vremena v szneci lezsali bi zmrznolo. Ali k njegovoj velikoj szrecsi je scse ravno pravi csasz szmileni cslovek mimo so, steri gda je zaglédne je z sznega zeme, vu szvojo toplo hizso neszé, njemi vcsaszi potreben gvant i jeszti dá, i je teliko let zgvantom i jesztvinov preszkrbi, dokecs gor ne zraszté, i szí szamo vszega potrebnoga zaszlüzsiti ne zamore.

Szmileni mozski szí celo szam vu vnogi recsáh kaj pritrga, da bi nevolnoma deteti kaj pomágati mogeo k postenoma krühi priti. Kaj právis, krscsánszko dete! ali ne bilo to nevolno dete szvojega dobrotnika szposzebnó velikó lübeznosztjov lübiti duzsno? Právis: Bilo je duzsno ga lübiti. Ali premiszli, da vsze takse, pa scse doszta

vékse dobrote, kak je to nevojno dete od szvojega dobrot, nika dobilo, szí od szvojega dobroga ocsó dobo. Le premiszli! tvoj vrli ocsa szo od ránoga útra do kesznoga vecséra za tébe sze trūdili; szo v poletnoj vrocsini doszta znojja prelejali, v trdoj zimi szo pa vecskrát z lübezni do tébe od zime sze dregetali; szo vnocsi dosztakrát szladkoga szpánja, vcsaszi celo potrebno hráno szí odpovedali; le jedino zato da bi tebi ednok vékse versztvo zrocsiti mogli. Povej ali bi mogli scse kaj vecs vcsiniti, szí tvojo lubezen priszlüzsiti? Premiszli tüdi ti, krscsánszka csij! keliko bolecsin, keliko trplenja i szkrbi, keliko szvetli nocsi szo tvoja szkrbna mati z lübezni do tebe pretrpeli, dokecs szí scse mála bila; kak lübeznivo szo te obimali, varvali i zibali, csi szí bila zdráva; kak lübeznivo szo pri tvojoj poszteli nocsi, i den szedeli poszlúsali tvoje zdihávanje i vszako prosnjo, da bi ti podvorili i te potolazsili, gda szí bila betezsna. Povej, ali bi mogli scse vecs vcsiniti, szí tvojo lübezen pridobiti? Vájni ocsa i mati szta vama, krscsánszki szin i csij! vsze mococse dobrote podelila.

Ali ne zaszlüzsita teda po pravici vájne nájvékse lübezni? Ja, zaszlüzsita jo. O, zato lübita je teda z nájvéksov lübeznosztjov! Kak pa moreta njima szvojo lübezen razodeti, kak njima lübezen z lübeznosztjov povrácsati?

Poszébno sztem, da njima njüve zadnje dnéve na szvejti kelko je vama mococse, prijétne delata. Csi zapázita, da szta onjeva zavolo sztaroszti szlabiva ali celo betezsniva, szpominajta sze szvojih szlaboszti i bolezní v decsinszki letaj, i kak szta onjeva dvá vama z lübeznosztjov dvorila, tak lübeznivo dvorita tüdi vüva njima. Tüdi szamá szebi pri hráni nikelko pritrgajta, da bota szvojemi szlabomi ocsi i betezsnoj materi pri hráni kaj z bolsati mogla. Ne bodita taksiva hüdobnezsa, kak je gnjesz dén nisteren szin ali csij, steriva potom, gda njima szta-

risje vérsztvo prejk dájo, njim scse potrebne hráne i gvanta ne dáta, i scse célo tiszto ka máta v kraj jemléta ali pa szkrmá krádneta. Ne da bi sze veszelila rédke szrecse, szvojega oceso ali szvoje materé do viszoke sztaroszti pri szebi zsive meti, bi je ráj mrtve glédala, zato, da njim nebi trbelo duzse hráne dávati, ali zato da bi tiszte krajcare herbala stere scse májo. Vu szvétom pizmi Goszpod Bog sztrasno proti taksoj lagojoj deci, rekocs: „Sto szvojemi ocsi ali materi krádne, je razbojnikov tovaris.“ Prip. 28, 12. Dele právi: „Sto szvojega oceso ali mater koné, naj merje.“ Prip. 20, 15, 16. I palik právi szvéto pizmo etak: „Sto szvojega oceso ali mater vdári, more mrejtí. 2. Moz. 21, 15.

Szv. Peter Damijan naznánja sztrasno zgodbo, kak je pravicsen Bog lagojega szina kastigao. Szin vdári szvoje mater po lici, ár miszli, da je ona kriva, da ne bila jesztvina técsno pripravleva. Ali ovo! hűdobnezsi vcsaszi levi kráj obráza otecsé záto, ár je mater na levom kraji lica vdaro; rak zacsne obráz razjedati, i od veliki bolecsin znorej. Szlédkar pa vu cerkvi szv. Nazarija na prosnjo szvoje materé od Bogá pálik zdrávje zadobi.

Kak pa pravicsen Bog zse na tom szvejti lagoje dete kastiga, rávno tak obilno poplácsa zse na tom szvejti pa dobro, kak nam ete zgléd poszvedocsi.

Mladénc szrecsno dokoncsa szvojo vojasko szlűzsbo, ali meo je pa jáko szirmaske sztarise, záto na meszto bogatoga mladénca scse ednok vojasko szlűzsbo zacsne, za peneze pa ka je meo, szvojim sztarisom njivo kűpi, na sterój szo szí zšives pridelávali, pa tűdi od szvoje vszakdenésnje mále plácsé njim nikelko pénez posila. Gda szo pa sztarisje zse tak oszlabeli, da neszo mogli njive obdelávati, neszo steli toga szvojemi szini naznaniti zato, da szez lűbezni do njih scse hűjse nebi zatajűvao; liki k szvojemi králi szo sli, i szo njemi vszo szinovo lűbezen razodeli, steroga je lűbezen do szta-

risov tak razveszelila, da szina obilno plácsa pa tūdi nje-govim dobrim sztarisom za lepo ohranenje szvojega dete ta obilno obdari.

Krcsánszko dete! csi sze ti té zgléd lūbezni szina do sztarisov dopádne, ravnaj sze po njem, i tūdi ti pokázsi szvojo lūbezen do szvojih sztarisov vu djánji. Razveszéli jih keliko ti je mogocse z podeljenjom vremenitni dobrot, i zljajsaj njim keliko mores posebno njūve zádne dnéve na szvejti. Ne zapūsztí jih nigdár, ne v zdrávji ne v betegi, i pomágaj njim vdūsnih i telovni potrebesinah. Csi szo betezsni, verūsztűj dén i nocs pri bolniskoj poszteli poszlűhni vszako zdihávanje, sterim te pomocs pro-szijo, i szpuni njim zselenje, scse prvle kak ti z recsjov razodenejo. Lepo je csi tak mocsno za njūvo telo szkrbis, ali doszta lepse je csi más ednáko szkrb za njūvo nemer-telno dűso. Da bos to duzsnoszt prav szpuno, moli za njih v zdrávji, scse bole pa v njuvoj bolezní, pa tūdi gda de csarna zemla njūvo telo zse pokrivala, ne pozábi na njé, liki dokecs na szvejti zsvivis, vsze dnéve za — nje moli, i njim tūdi zdozbrimi deli, posebno z áldovom szvéte mese pomágaj.

Krcsánszko dete! prizadevaj szí pa vszigdar, da bos szvoje sztarise zavolo Bogá, sz visenaturnov lūbeznosztjov lūbo, to je ne le za volo njūvi lepi jákoszti, dobrotli-voszti ali prebriszane gláve liki, ár Bog to tebi veli, i za to tūdi csi nad njimi zapázis kakse szlaboszti ali pregreh-ske; lūbi jih za to, ar szí doszta dobroga zsnjűvi rok dobo, lūbi jih pa tūdi csi neszi dobo od njih nikse dobro-te, zvűn naivékse dobrote zsvivlenje. Ar je pa taksa vise na-turna lūbezen veliki dár Bozsi, proszi Bogá da ti ga po deli.

Krcsánszko dete! csi to trojo duzsnoszt do sztarisov zvezsto szpolnűjes, csi jih naimre postűjes, vu vszeh rec-sah bogas i lűbis sz visenaturnov lūbeznosztjov, blagor tebi! zakaj plácsao te bo pravicsen Bog vu vezdásnjem i

pridocsem zsvljenji. Gda ti nemila szmrt ocsa ali mater zeme, bos záto mocsno zsalúvao, ali dobra veszt te bona tihem tolázsila sz taksimi recsmih; Vej sze zdaj tvoj lübleni pokojni ocsa ali mati za volo tebe pri Bogi ne tozsijo, liki za tebe Bozsi blagoszlov proszijo. Ti njim ne szi nigdar zsalosztli liki szi njim veszélje delao; ti njim neszi dneve zsvljenja nigdar z nepokoresinov krajsao, liki z bogolubnim zsvljenjom, keliko szi mogeo szi njim po duzsao i veszélje delao, O szrecsno takse dete! za stero sztarisje po szmrti pri szodboj Bozsi po pravici tak govoriti zamorejo; zakaj Bog gvüsno njüve prosnje za takse dobro dete poszlühne: vej právi szv. píszmio; „Ocsin blagoszlov deci hizse zida, materna kletev jih pa do tal podira“. Sir. 3, 3 — 11.

S. J.

Za máli dár velko placсило.

fárnoj soli v drzsávi Konektikut v Szevernoj Ameriki sže je szpoznánila mála lütaránszka deklicska sz katolicsánszkov decov. Eden dén szi doguesijo, da do sli trgat rozsice za óltár blázsene Devica Marije. Csüdno sže je to vidlo toj mládoj lütaránszkój deklicski, záto je pitala, ka to pomeni.

Katholicsánszka deca razlozsijo vsze pozvedávajocsoj deklicski i jo podevsijo, da je preblázsena Devica Marija mati Odküpitela. Na to je proszila deco mláda lütaránka, naj njoj dovolijo, ka de ona tüdi sla zs njimi rozsice trgat i naj jo püsztijo tüdi v cérkev, da de vidla, kaksa je mati bozsa.

Katolicsánszka deca szo njoj to z dráge vole rada dovolila. A nisce je nej miszlo, da je bjo to prvi sztopáj, steroga je vesinila mláda lütaránka, da sže povrné v katolicsánszko Cérkev. Pa je bila to isztina.

Od tisztoga csasza je deklicska vszaksi dén sla v katolicsánszko cérkev, csi je nej mogla do podné pa je sla odvecsara. Tüdi krscsánszki návuk je rada poszlüsala. Tak sže je zgodilo, da je bila njéna lübézen do katolicsánszke Cérkvi i do vszega, ka je sz Cerkvjov v zvezi, csi duzse mocnesa. Vsze to je trpelo vecs let. V petnájsetom leti je deklicska nevarno zbetezsála. Na szmrtnoj poszteli povej szvojoi materi gorécso zselo, da scsé posztáti katolicsánka. Mati sže presztrási. Opomina jo, naj sže ne prenágli, naj ne presztople sz szvoje lásztne vere v tüjo, stera njoj je niti znána nej. Deklicska povej, da zse dugo csasza hodi v katolicsánszko cérkev i solo, v

szvojoj detecsoj preprosztoshti pripovedávle, da je hodila trgat rozse za oltárcesek Matere bozse i da ga je escse pomágala kinc sati. Proszila je tüdi, naj jo obiscse tiszta szamosztánszka szesztra, stera je vszeli pomágala deci kinc sati oltár.

Mati lübi szvoje dete. Njéno szrcé nemre odpovedati deteti niedne prosnjé, zlászti csi je dete betezsno. Szesztra sz szamosztána je prisla. Potolázsila je málo betezsnico. Pri odhodi pa proszi escse mater, naj pozové dühovnika, da okrszti dete. Mati poszlüne to zselo.

Dühovnik okrszti*) mládo lütaránko, stera szí je zvolila imé Marija i ár je bila v szvetoj vöri dobro podevcse na, njoj podeli za nekolko csasza tüdi szvélo precsiscsávanje.

Z velkov potrplivnosztjov je prenásala Marija dugi i tezsáven beteg. A zmérom ję pravila materi, da je szre csna i preszre csna, ár zaisztino verje, da nede pogüblena. Vszigdár je proszila mater, naj tüdi ona szkusa szladki szád katolicsánszkoga návuka, naj sze dá okrsztiti, da merjé v tisztoj veri kak hcsi, da prideta pálik ednok vküp v nebészaj . . .

Prisla je szmrt. Vüszta szo sepetala szladko imé Jezus i Marija pa mláda szpreobrnjenka je méрно zaszpála v Goszpodi.

Tak mála zaszlügena, mála csaszt szkázana Bogi ali njegovim szvé tcom, prineszé vecskrát velko plac silo, szre csen, preszre csen konec. D.

*) V Ameriki lüteranszki krszt nájvecskrát nevaláni, za to tam takse znova krsztijo.

Plemenito szrcé.

Fden lütarán nam pripovedávle szledécsó z godbico :
Kak trgovec prezšivém velki del mojega zšiv-
lenja na zšeleznicaj. Tü dozsivém vecskrát kaj
novoga, pa pálik pozábim, a ednoga dogodka
nemrem pozábiti nigdár.

Pelao szam sze z Berlina v Sz. Rávno, gda bi meo
vlák zmeszta iti, odpré szprevodnik dveri i v naso
hizso sztopi katolicsánszka redovnica i njéna tová-
risica, ár je v hizsi za zšenszke nej bilo za njidve vecs
prosztora. Redovnica sze pokloni i szí széde ponizno v
kot. Njéna obleka je kázala, da je szmilena szesztva. Bila
je escse mláda, sztara kaksih 25 let. Njéni lepi obráz sze
je vido jáko zšaloszten, v njenih modrih ocseh szo sze
szvetile szkuzé.

Kak lütarán szam nej meo v császti redovnistva, a
postüjem pa szmilene szesztre, stere po bolnisnicaj z ne-
szebicsnov lübéznosztjov i lüdnosztjov dvorijo tak katoli-
csánszkim, kak lütaránszkim betezsnikom. Tüdi moj szo-
szed, zse sztári goszpod, je kázao velko postüvánje do
szmilene szesztre. Rávno szí je názsgao pipo, a da nebi
dim skodo szmilenki, szí jo je djáo nazáj v zsep.

Ár sze je vlák malo zamüdo, je pozvedávala szesztra, csi má té vlák zvézov brzovlákom proti meszti K. Dobila je nájmre telegraf, da je ocsa na szmrtnoj poszteli; csi vlák nema zveze z brzovlákom, nede mogla priti tiszto nocs k ocsi. Gda jo vszi potolázsijo, da má brzovlák zavolo velkoga sznegá doszta zámüde, sze je szmilena szesztra méрно naszlonila v kot. Méрно gibanje njénih vüszť je kázalo, da moli za szvojega betezsnoga ocsó. Vszi potniki szo csütüli velko zsaloszt do szmilene szesztré; pogovárjali szo sze, nakelko je bilo mogocse, tiho.

Na ednoj sztávi nasz je povrglo nekaj potnikov, a nameszto njih szta sztopila dvá mládiva goszpoda v naso hizso. Njiva drzno, neszramno oponásanje nam je bilo vszem proti. Najprvlé szta sze razlutila nad vlákovov zámüdov, potom szta pa zacsnola szmesiti zselezniczsko nápravo. Gda szta sze sz tem zadovolila, szta szti pogovárjala od politike, od zavozsenoga szveta. Mlájsi — bio je zse sztar kaksih 19 let — je glédao zse dúzse caszsa szmileno szeszťro stera je, vtoplana v molitev, nej posztlüsala neszlánoga gucsa novih potnikov.

Gda szta dokoncsala sz politikov, szta sze szpravila ná bozse poti, szamo záto, da bi drázsila szmileno szeszťro. Mlájsi je pravo szvojemi továrissi, da je bio na bozsoj poti i je tam dobo telko odpüsztkov, da njemi zdaj celo leto nej trbej moliti. Njegov továriss sze je na to jáko zácsao szmejati. Zdaj je dobo escse vékso volo i je zacsno bole napádati szamosztáne, baráte i nüne. Gucsao je takse recsi, da je csloveka szrám praviti i je med tem szmehom glédao na szmileno szeszťro; njegov továriss sze je pa li szmejáo. Kem osztrese je bilo njegovo napádanje, tem bole sze je szmejáo njegov továriss. Potnicje szo sze za vsze to nej doszta brigali. Nazádnje pita neszramnják szmileno szeszťro, ka njej nalága szpovednik za pokoro.

Szmilenska je posztánola erdécsa i je mucsala, niti poglédala je nej csloveka, ki jo je szramotio. Sztári gosz-

pod, ki je poleg mené szedo, je glédao szrdito toga mlá-
doga potnika. Potom njemi právi ete recsi, a njegov glász
je trepetao od csemérov: „Znáte, mládi goszpod, vase nesz-
lánosztí szmo méno prenásali, vase neszramnosztí pa,
nemremo vecs trpeti. Proszim, da mucsíte i vecs recsi ne
povete!“

Zahválno je poglédnola szmilena szesztra szvojega
branítela, lúsztvó njemi je kimalo, da je meo prav. Jasz
szam pa sztopo pred toga sztároga goszpoda i szam njemi
sztliszno roko.

A recsi toga sztároga goszpoda szo vlejale oli na
ogen. Malo csasza je mucsao té mládi neszramnják, zbirao
je csemére, da bi zs njimi lezsej odgovárijao sztáromi
goszpodi. Vzdigne sze pa právi: „Goszpod, plácsao szam
kak vi, záto mám pravico gucsati kak vi . . . Kak sze
vidi, szte vi jezuit v potajenoj obleki. Tak je, ha, ha,
ha! Dajte vcsaszi nūni odvézanje grehov.“ Njegov továris
sze je szmejáo tomi bozsnomi gucsi, lúsztvó sze je pa
nevolivalo i jesz szam sze njemi popreto, da ga scsém
szprevodniki zseliznice tozsiti.

Vsze sze je inacsi zgodilo. Nas júnák je nej mogeo
pozábíti, kak ga je ocsavuro sztári goszpod. Nikoga je
nej meo na szvojój sztráni. Záto je steo szvoje csemére
nad neduzsnov redovnicov tretí. Znova je zacsno szramo-
títi vero i szamosztáne, nūninszke je imenūvao príbezsá-
liscse potrthí szrc. Szvoj neszramen govor je koncšao z
recsmi: „Skoda, da szte sli tak mládi v kloster, csedni
szte, morebiti bi gda prisli pod sztreho. Ali je vas sztári
domá . . .“

Lúdję szo mrmrali proti tomi neszramnomi gucsi.
Szmilenska je sztánola i odgovori méno: „Vi delate za-
isztino modre norije, drági goszpod, a jasz je nerazmim
i je nemrem dosztójno szodíti. Záto mi prizaneszíte zs
njimi — z lúbézni do vasega ocsó, ki je bio dober ka-

tolicsán.* Tak je odgovorila szmilenka mladénci, gda je vidla, da sze nescse potüsiti.

Té zádnje recsi szo ga vkrotile.

„Moj ocsa, ka . . ., gde . . . ka vasz to briga?“ právi v zadregi nas júnák. „Tak, tak, znáte . . . ali pa scséte znati, da je moj ocsa katolicsán. Lepo! Eden zlát dám vcsaszi za vase betezsnike, csi szte vi poznali mojega ocsó. Do denésnjega dnéva szam nej znao, csi szo nüne delnicje papove nevkanlivoszti, ha, ha.

Hin, ka cslovek vsze ne zvedi!“

„Li szami szí obdrzsite zlát, znábiti te ga escse szletkar potrebüvalii ali ga pa poslite szvojoj materi, kak sze szpodobi. Da te pa znali, da tüdi brezi pápove nevkanlivoszti poznám vasega ocsó, me poszlüsajte: Vi máte ednoga sztarešega brata, steri je bio pred petimi ali šestimi leti v szlüzsbí pri kaszeri v meszti K. Gda szo meli na konci leta racsune, je menkalo 5800 ranski, stere je vas brat potégno, kak sze je dokázalo, da bi plácsao szvoje dugé. Ocsa je zvedo za szinovo djánje. Pribezsao je k kaszeri i ga je sz szkuznatimi ocsmi proszo, naj ne dá to na szvetlo zavolo njegovoga mlájsega szinü. Kaszer njemi je szpuno zselo, ocsa je pa od zsaloszti i zavolo szramoté, stero je vcsino szin, mogeo sz szveta iti. Mlájssi szin szte vi, kaszer je pa moj mujrajocsi ocsa“, je dosztávila jocsics szesztra.

Velka tisina je nasztála na té recsi, pretrgao jo je szamo jocs redovnice. Mládi neszramnják je mucsao. Niscse nej recsi vecs szpregovoro, tüdi njegov tovarís je posztao vesz pobiti. Na prihodnjoj posztávi szta zapüsztíla nas vlák.

Escse po tom, gda szta nasz povrgla, szmo osztali dúzse czasza v méri. Milila sze nam je szmilenka, stera je v cveli mladoszti zapüsztíla szvet i bogásztvo, da bi poszvetíla betezsnikom szvojo lübézen pa szvoje mocsi i záto zanjó zdaj nezahválnoszt i obreküvánje szveta.

Nej je preteklo escse deszét minot. Naednok zacstüjemo grozen potrsz, steri nasz je nekelko zmetao sz szto-cov. Zevszeh krajov sze zacstüje jácsanje i kricsanje za pomocs. Vlák je henjao i vecs nej mogeo zmeszta, ár sze je z sinj poskáló.

K szrecsi je nájvecs potuikov présztalo szamo sztráj, drügo nikaj. Vékse neszrecse szo sze szamo pripetile v prvih hizsaj. Zvün szprevodaika szo sze poneszrecsili escse stirije lüdjé. Med temi je bio nas prvesnji potnik, ki je prvlé tak szramotio redovnico. Meo je zlomleno ного pa globoko rano na glávi. Omedlo je.

Ár sze je neszreca zgodila blüzi sztáve, szo prineszli ranjence na sztávo i szo vcsaszik poszlali po vracsiteľa, Vracsiteo je pa bio rávno pri neksem betezsniki; priseo je komaj za edno vöro. Med tem je pa nej pocsivala nasa szmilenka. Zmivala je szvojemi szramotivci rano pa szkrbela, da szo ga polozsili na edno z med dvej poszteli, sterive szte bilej pri rokaj. Potom, gda je vracsiteo priseo, njemi je pomagala ravnati zlomleno ного. Ár je vracsiteo pravo, da sze betezsnika zná prijéti vrocsinszka bolezen, sze je ponüdila szmilenka, da scsé ponocsi veresztüvati pri nje-govoj poszteli.

Jasz szam sze odpelo sz prihodnjim vlákom proti meszti K. Drügi dén szam csteo v novinaj, da je kaszer M. ob 11 vöri vnocsi mro. Tak je mogla njegova vrla hcsi küsnoti szamo mrzla vüszta szvojega ocsé.

Takso neszebicsno lübézen je razodevalo szrcé szmi-lene szesztré proti onomi, ki jo je tak po neduzsnom szramotio.

P.

Szvėti Ambrus.

Csi szi naszledūvao Dávida vu grehi, naszledūj ga tūdi vu pokori.“ To szo bilé one recsi Ambrusove, stere szo sztrsznole szrce Theodoszius caszara. Celi oszem meszecov je ne hodo caszar vu cérkev ino je delao pokoro na szvojem domi. Caszar-szko obleko je szlekeo ino je vu molitvi z szkuzami pokoro csinio. Lūsztvo je pa molilo za njega vu vszeh cerkváj njegovoga drzsánja.

Med tem szo sze pa priblizsávali lepi bozsicsni szvétki. Na szvéti dén je Rufinusz, ki je caszari tiszti bozsen tanács dao proti Teszalonicánom, té Rufinusz je caszara jocsé-csega naiseo vu hizsi ino pitavsi ga, ka njemi je, je caszar odgovoro : „Kaj sze ne bi jokao, csi szi premiszlím, ka je hizsa bozsa pred otrokami ino berácsami odpreta, pred menov je pa zapreta pa z njov tūdi nebésza.“

Rufinusz sze njemi ponūdo, ka de so k Ambrusi ino ga na szmilenoszt gene. Caszar njemi je pa odgovoro : „Zamán bodes pa proszo. Jasz szpoznam, ka pūspek pravicsno zabája z menov. Moja zemelszka zmozsnoszt Ambrusa ne szprávi na prelomlenjé bozse zapovedi.“ Nego Rufinusz je záto li so, caszar ga je pa ozdalecs naszledūvao. Szamo ka je Rufinusza, toga bozsnoga tanácsnika Ambrus osztro

pokárao ino je caszari glász poszlaó, ka ráj merjé, kak bi dopüşzto, naj caszar v cérkev sztopi. Rufinusz je to caszari naznánje dao. Na to je caszar so rekocs: „Idem, naj pretprim spot, steroga szam szi zaszlüzso.“ Nego ne vu cérkev je so, liki vu ono hizso, kde je lüdsztvo návado melo pred püşpeka prihajati ino je proszo Ambrusa, uaj ga odvészse od izobcsenjá.

Ambrus ga pita, jeli ga caszar z szvojov oblásztjov scsé prisziliti na to. „Nej — odgovoro je caszar — jazs postüjem bozse zapovedi ino szvéto matercérkev, zato szam priseo sze proszit, naj me ti odvészses ino szi zmiszlivsi na szmilenoszt bozso me ne bodes duzse zadrzsávao od onih vrát, stera sze vszakomi pokorocsinécseni grehsniki odpréjo.

„Kakso pokoro szi drzsao, ka to zseles od mené“, ga pita Szv. Ambrus.

„Tvoje delo je, odgovori caszar, meni pokoro naprej-piszati, moje je pa: bógati“.

Tak sze je Ambrus prepriecsao, ka caszar zaisztino z pokornim szrcóm priseo k njemi, za to njemi je dopüşzto vu cérkev sztopiti; liki caszar je mogeo obecsati, ka novo zapoved dá, po steroj, csi sze sto na szmrt obszodi, sze pred treszetimi dnévami ne szme na szmrt pelati. To je záto zselo Szv. Ambrus, naj szi szodec vszikdár má csasz delo premiszliti, naj ne bi neduzsni z krivicsnimi vréd trpeli.

Theodosziusz caszar, kda je po tom vu cérkev sztopo, sze je na tla vrgeó ino je etak molo: „Düsa moja je na tla prigñjena; ozsivi me, Goszpodne, poleg tvoje recsi“. Vszo lüdsztvo sze je csüdivalo toj velkoj poniznoszti ino sze jokalo i molilo z caszaróm vréd. Pa ka je caszar Ambrusi tüdi ne zamero osztrocso njegovo, kázsejo njegove recsi, stere je szledkar ednok Nectariusi, carigradszkomi nadpüşpeki, pravo rekocsi: „Ednoga poznam, steri je vreden püşpekovszke cászti, i té eden je Ambrus“.

Ne szamo kak pravicsen mozs, nego tūdi kak dobrotiven je tūdi glaszoviten szv. Ambrus. Zse szmo sze szpominali z toga, ka je te, kda je pūspek grátao, vsze szvoje imánje med szziromákami razdelo. Ednok szo vlovlene krscsenike prignali na odajo v Mailand pa je Ambrus vszo cerkveno poszodo zodaó ino je neszrecsne vökūpo z szuzsnosztí. Bili szo, sterim sze je to njegovo zahájanje ne vidlo, nego Ambrus je pravo, ka esi bi potrebno bilo, na taksi cio bi escse ono poszodo zodaó, stera sze je zse vu církví nūcala pri oltári. „Lūbézen do blizsnjega je vékse delo, kak vszi kincsi na zemli“.

Dvá i dvajszeti let je vodo szv. Ambrus mailandszko pūspekíjo. Njegovo imé je poznáno bilo po celom szveti; od vszeh krajov szo hodili krscsenicje poszlūhsat njegove predge ino tanács proszit od njega. Eden iz med nájlep-sih szádov njegovih predg je szpreobrnjenje szvétoga Augusztina leta 386-ga. Celo poganje szo csūli njegovo hválo, kak na priliko Fritigilla, kralica markomannov, steri szo na denésnjem vogrszkom sztanūvali, je tūdi poszlala mozse k njemi ga proszit, naj njoj posle miszszionáre za lūdsztvo. Ambrus njoj je szpuno zselo. Fritigilla sze je dála okrsztiti pa je száma potūvala v Mailand k szv. Ambrusi, nego njega je zse mrtvoga naisla leta 397-ga.

Szvéti Ambrus je poleg toga, ka szo njegove dveri pred nikim ne zaprete bilé, ino ka je tak vnoge poszle meo, tūdi vnoga piszao na návuk lūdsztva ino szí je ztem szpravo császt, ka sze z szvetim Augusztinom, Oremusom ino Vélkim Gregorom med cerkvene ocsáke racsuna.

Piszao je vnoge peszmi na hválo i diko Bogi med sterimi je nájbole poznána hválo dávna peszem tak zvána „Te Deum laudamusz,“ stero escse déndenésnji szpevle szv. maticérkev po celom szveti. Szpomin njegov je velki med národom krscsanszskim, ár sze je vojūvao za bozso pravico tam tūdi, kde bi jezero drūgih zgūbilo szvojo batrivnoszt.

Bassa Ivan.

Marija — resitelica.

Prelepe szo recsi szv. Bernáda, stere je pravo szvojim továrisom na szvétek Marijinoga rojsztva, na Málo meso: „Moji szinovje — njim je pravo — Marija je lesztvica gresnikov. Li v njo zavüpanam i ona je jedino moje vüpanje!“ I drugocs je pá pravo: „Za Jezusom je jedino moje vüpanje. Marija!“

Ali je na szveti Marijin csasztivec, ali sze nájde szpjoj kaksi katolicsán, ki nebi vervao tem recsám?

Veren katolicsán more szpoznati, csi scsé biti pravicšen: „Za vsze, ka mám, ka szam pa ka bom escse meo, szam duzszen zahválo njoj — preciszto Szpocsétoj.“

Oh, csi bi moglo guesati zidovje nebrojnih Marijinih szvetišcs! Vszaksi kamen bi nam znao povedati, kelko odzdrávlencov je zse tú hválilo njo, stera je „zdrávje betezsnikov.“ Pripovedávalo bi nam to nemo zidovje, kelko szpreobrnjencov sze je tú zahválilo „priebszálicsi gresnikov“, ár szo po njénoj prosnji dobili mér dúsnevezsti.

Med nebrojnimi dokázi onih miloszti, stere je szkázala Marija, povemo dnesz edno csüdno i genlivo zgodbico. Popiszao jo je leta 1898. v szvojem pizmi neksi francoszki páter družsbe Jezusove te ednomi szvojem nemskomi továrisi. To pizmo sze glászi etak:

Meszto Marszeil na Francuszkom ne szpáda med ona meszta, od sterih bi szmeli trditi, szo je njega prebivalci poszebno pobozsni i verni. A proti tomi szo

záto túdi v tom meszti plemenite i dobre düse. Vecera szam obiszkaó edno družsino pa szam jo iz szrcá genjeni zapüszto. Zvedo szam nájmre szledécso dogodbico:

Pri Kanárszkih otokaj sze je pred sesztimi meszeci poneszrecsila neksa francuska ládja. Doszta potnikov szo pozsrli valovjé morja. Komaj dvajszeti lüdi je bilo resenih, med njimi túdi eden vojaski császtnik, Te je bio reseni na csüden nácsin.

Vecs vör sze je zse boro z valovi. Csi rávno je znao dobro plavati, bi sze záto li meo zalezati, ár szo njemi moci pesale. A naednok zadene z glavov v nekse trdo dugovánje. Nej je znao, za kaj je zadeo, záto sze je zgrabo za to dugovánje. Vido je nej nicsesza, ár je bilo vnocsi okoli 11 vöre i je bila velka tema.

Dugovánje, za stero sze je drzsao, szo neszli morszki valovje sz csasztnikom vréd na obrezsje v nekso jamo, kama je priplavalo túdi sészt drügh poneszrecsenih potnikov.

Gda je napocsila jüterna zorja, je zaglédao vojaski császtnik dugovánje, stero ga je resilo szmrti v morszkih valovaj. Obstrmo je on i zs njim vréd vszi njegovi tovarisje. Videli szo nájmre, da je dugovánje, za stero je vojaski császtnik zgrabo i stero ga je resilo szmrti, nej bilo drügo, kak sztári kep Matere bozse i po tom kepi, steri ga je pri plavanji podpirao, sze je reso gotove szmrti v morszkih valovaj.

A csüдно! Pri toj resitvi sze je zgodilo escse nekaj drügoga. Oszemletna hcsi resenoga császtnika je zse duzse csasza vszaksi vecsér, prvlé kak je zaszpála, molila málo molitvico, v steroj je proszila Precsiszto Devico, naj csuva i varjé njénoga oco. To molitvico je zlozso hcséri oca szám.

Tiszti vecsér, gda sze je poneszrecsila ládja, na steroj je bio oca császtnik, sze je pa mati, csasztnikova zsená, nedovedocs prebüdila sz prvoga szna. Szpomenola sze je itaki, da je hcsi té vecsér pozábila moliti molitvico za oco na morji. Mati je sztánola, obüdila hcsér i jo je opomenola, naj moli vszakdenésnjo vecsérno molitvico k „Pomocsnici krisztjánov,“ naj varüje i csuva oco.

Pa vidite csüdo! Rávno v tisztój vöri, gda je hcsi

zacsnoła moliti, je ocsa zadeo na Marijin kep, steri ga je reso szmrći.

¶ Gda szo na otoki zvedeli, da sze je császtnik zaisztino na csűden nácsin reso szmrći, szo prisli prebiváoci otoka sz proszecijov po Marijin kep. Pűspek, ki na otoki prebivle, bi rad obdrzsao té csűdodelen kep, a pobozen vojaski császtnik sze je nej steo locsiti od Marije, stera ga je resila na taksi csűden nácsin.

Rávno to űtro, pise jezuit, je vsza rodbina oprávila bozsopot k Materi bozsoj i bila pri szvétom precisiscávanji. Csűden kep szam pogledno szám i ga meo v rokaj. Naprávleni je sz papéra i viziki je 40 do 50 centimetrov. Po vszoy pravici lejko záto pitamo kak je bilo mocse, da je tak málo dugovánje telko csasza obdrzsalo zavsze ma trűdnoga csloveka nad vodov? To sze je nej moglo zgoditi po narávnoj poti, szamo po pomocsi Precisizte Device.

Tak sze glászi jezuitovo pizmo.

Matere! Vsite szvojo deco zse v mládoj mladoszti k molitvi szklenjávati rocsice i moliti k Mariji. Csi te tak ravnale, szte lejko prepricsane, da do vasa deca lezsej zšivela v pobožnoszti i bozsi blagoszlov de prebivao nad vasimi drűzsinami.

D.

Drobis.

Z novin cstémo, da sze je té dnéve zgodo poleg Lüblane szledécsi csüden dogodek: Edna mati, stere hizsa sztoji poleg zseleznice, je sla zdomi i je domá povrgla 8 letno hcsér, da bi pázila dvej leti sztaro dete. Tá deklicska sze je nekaj zazábila i nej mela na szkrbi deteta, stero je odislo na zseleznsiecko ceszto rávno te, gda sze je prilizsávo vlák. Na vláki szo deteta nej zéli v pamet, záto szo püsztili, da je vlák so prek njega. Gda je vlák mimo odiseo, szo sli iszkat dete. Najsli szo je, da je na zseleznsieckoj ceszti med sinjami lezsalo i sze njemi je zvün máli vdárcov drügo nikaj nej pripetilo, csi rávno ka je celi vlák prek njega so. -- Angeo csuvar csuva deco.

Nezmerna gizdoszt. Z Amerike prihájajo glászi, da tam scséjo zsenzške odzdáj na krscsákaj nosziti zsépne vöre. Zakaj pa tak? Z ednim krajom zatoga volo, da bi vszaki bole glédao njuve moderne krscsáke, z drüгим krajom pa zatoga volo, da zdaj vszeli idejo k gledali i z gledala glédajo, kelko je vöra pa da tak májo priliko, da sze vszaksi hip lejko v gledalo poglédnejo. Jeli ka bi to návado prinasz tüdi dobro biló zacsnoti?

Baráte tak radi prekliujajo pa ogovárjajo nepriatelje vöre, ka bi cslovek na szlednje szám szkoro vervao, ka to lüdsztvo z csiszta zaman zshivé·na zemli. Pa glédajte, eden szaméren réd kelko dobroga vesini v ednom leti: Vogrszki szmileni bratje szo 1908-ga leta vu 13-ih hizsah 14,944 lezsécsih betezsnikov ino 138,438 notri hodécsih vrácsili med sterimi szo bili szkoro vszakoga národa, vszakoga sztálisa i vszake vere lüdje. Po taksem na vszako njihovo hizso 11--12 jezero betezsnikov bilo v tom leti! „Vö z barátami z országa!“ Tak kricsijo neprijátelje vere — sto de te telko lüdih szamo za szvojo vszakdenésnjo hráno vrácsó, sto de njim dvoro, ka to njim már, naj szamo baráta ne vidijo.

Posta reditela.

Escse ednok opominam vsze narocsnike, ka kalendár na leto 1911-to szamo on dobi, ki senki ki szvojo narocsnino do konca szeptembra doli placsa.

Na Novo Kapelo darovniki iz Amerike.

Iz Dolnje Bisztrice.

	K
Kreszlin Martin i zs. Anna	10
Horváth János i zs. Eufemia	10
Ritlop Józsefa zsená Orsolya	10
Ritlop Anna	1
Sámen Martin	2
Maucsecz Iván i zsená Magda	5
Gyura Iván i zsená Magda	2
Útrosa Martin i zsená Maria	2
Vucskó Iván i zsená Maria	2
Koher Józsefa szin Martinov	1
Marton Stevan i zsená Kata	5
Marton Iván i zsená Anna	2
Tkalecz Martin	2
Gyura János i zsená Ága	2
Kreszlin Iván	1
Kreszlin Stevani zsená N. n.	—40
Kreszlin Maria i szin Stevan	—40
Tivadar Martin i zsená Maria	10
Kreszlin Marko i zsená Anna	10
Padar József i zsená Terézia	2
Vincsecz Stevan i zsená Terezia	2
Dzsörek Stevana zsená Maria	1
Koher Stevan i zsená Barbára	1
Kozla Martin i zsená Anna	1
Kusztecz Martin	1
Vucskó Ivana zsená Anna	1
Marics János i zsená Verona	1
Zsábot József i zsená Kata	10
Hermán Mihály i zsená Anna	1
Lebár Steván i zsená Terézia	2
Kreszlin Iván i zsená Kata	1
Dzsörek Martin i zsená Anna	2

Vsze vkúp sume 1.423

Iz Gornje Bisztrice.

	K
Donkó Stevan i zsená Terézia	10
Iz Malikóczje.	
Gyura József i zsená Maria	2
Iz Bednjaja.	
Graj Peter i zsená Kata	20
Lebár Martin i zsená Anna	10
Glavács Iván i szin Iván	7
Donkó Stevan i zet Iván	4
Szalajkó Stevan i szin Stevan	2
Hazicz Kata	20
Tónaj József i zsená Terézia	2
Marics Stevan i zet Iván	3
Scsancsar Magda	1
Ritlop Stevan i zsená Terézia	2
Mlinariacs Mihály i zsená Magda	1
Horváth Iván i zsená Kata	1
Kusztecz Martin i zsená Terézia	2
Rojkó Mihály i zsená Kata	1
Sujster József i zsená Anna	4
Krámpacs Matjas i zsená Terézia	4
Zsálig Iván i zsená Anna	2
Hancz Marko i zsená Terézia	2
Meszaracs Kata	2

Vsze vkúp sume 70.20

Iz Láz.

Dzsörek Iván i zsená Magda	4
Dzsörek Matjas i zsená Lujza	10
Zeuko Iván i zsená Terézia	2

Vsze vkúp sume 16

Szrednja Bisztrica, 1910. marcijus 30.

Cigán Ivan.